

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
«Л.Н. ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ» КеАҚ
СӘУЛЕТ-ҚҰРЫЛЫС ФАКУЛЬТЕТІ**

**«ДӘСТҮРЛІ ҚАЗАҚ ӨНЕРІ МЕН ҚАЗІРГІ ӨНЕРТАНУ САЛАСЫН ОҚУ-
ӘДІСТЕМЕЛІК ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ»**

Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның материалдары
11 Сәуір, 2024 жыл

**«УЧЕБНО-МЕТОДИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ ТРАДИЦИОННОГО КАЗАХСКОГО
ИСКУССТВА И СОВРЕМЕННОГО ИСКУССТВОВЗНАНИЯ»**

Материалы международной научно-практической конференции
11 Апрель, 2024 года

**«EDUCATIONAL AND METHODOLOGICAL SUPPORT OF TRADITIONAL KAZAKH
ART AND MODERN ART STUDIES»**

Materials of the international scientific conference
April 11, 2024

УДК 745/749 (574)
ББК 85.12 (5Қаз)
Д21

Редакциялық кеңес:

Е.Б. Сыдықов, С.Б.Мақыш, Ж.М. Құрманғалиева, Д.Р. Айтмағамбетов, Л.Т. Нуркатова,
Н.Г. Айдарғалиева, Е.Е. Сабитов, Т.К. Самуратова

Д21 Дәстүрлі қазақ өнері мен қазіргі өнертану саласын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету: Халықаралық ғылыми – практикалық конференциясының материалдары (2024 жылдың 11 сәуір, Астана, Қазақстан). – Астана: Л.Н. Гумилев атындағы ЕҰУ баспасы, 2024. – 372 б.

ISBN 978-601-337-978-4

«Дәстүрлі қазақ өнері мен қазіргі өнертану саласын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету» атты Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдар жинағына «Дәстүрлі қазақ өнері мен қазіргі өнертану саласын оқу-әдістемелік қамтамасыз ету», «Дәстүрлі қолөнердің көркемдік білім берудегі өзекті мәселелері», «Жоғары кәсіби білім беру жүйесіндегі инновациялар», «Экодизайн технологиялары арқылы сәндік қолданбалы өнердің қалыптасуы», «Дизайн және жеңіл өнеркәсіп теориясы мен әдістемесі», «Дизайндағы заманауи мәселелер, жетістіктер және перспективалар», «Қазақ халқының қолөнерінің оқытудағы инновациялық жолдары мен әдіс-тәсілдері» және оларды шешу әдістері мен жолдары қарастырылған мақалалар жарияланған.

УДК 745/749 (574)
ББК 85.12 (5Қаз)

© ЕНУ, 2024

ISBN 978-601-337-978-4

расцветки, гости почувствуют себя как дома. Секрет популярности направления кантри жизнь вне времени. Оформляя ресторан или кафе, нужно просчитать каждую мелочь.

Литература

7. Ахремко В.А. Сам себе дизайнер интерьера. Иллюстрированное пошаговое руководство / В.А. Ахремко. — М.: Эксмо, 2018. — 96 с.
8. Боун Э. Дизайнер интерьера / Э. Боун. — М.: Махаон, 2018. — 288 с.
9. Герасимов Д.Б. Дизайн интерьера квартиры и загородного дома на компьютере в Arcon Home 2 / Д.Б. Герасимов. СПб.: Наука и техника, 2008. 256 с.
10. Джилл М. Гармония цвета в дизайне интерьера. М. Джилл., 2005. 160 с.
11. Косо Й. Квартира. Загородный дом. Планировка и дизайн интерьера / Й. Косо. М.: Контэнт, 2011. 214 с.
12. Кузина Е. А. Дизайн интерьера общественного пространства магазинов. М.: Юрайт, 2020. 122 с.

А.А. Усенова,

1 курс магистранты, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана, Қазақстан

ИНТЕРЬЕР ДИЗАЙНЫНДАҒЫ ЖИҢАЗ ЖӘНЕ ДЕКОР ӨНДІРІСІНІҢ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ТАЗА ӘДІСТЕРІН ЗЕРТТЕУ

Аңдатпа: Бұл мақала жиһаз бен декор өндірісіндегі тұрақты экология тәжірибесіне назар аударып, тұрақты интерьер дизайнының көп қырлы саласын зерттейді. Мақалада экологиялық таза материалдарды таңдау, энергия тиімділігі, биофильді дизайн және этикалық таңдау сияқты негізгі принциптері егжей-тегжейлі қарастырылды және бұл принциптерді сау және экологиялық саналы өмір сүру кеңістігін құру үшін қалай қолдануға болатыны туралы түсінік берілді.

Кілт сөздер: экологиялық тұрақтылық, экодизайн технологиясы, технология, интерьер дизайны, жиһаз өндірісі.

Кіріспе. Соңғы жылдары интерьер дизайны экологиялық мәселелер туралы хабардарлықтың артуын және тұтынудың этикалық тәжірибесіне деген ұмтылысты көрсететін тұрақты дамуға айтарлықтай өзгеріс әкелді. Қоғам климаттың өзгеруімен және ресурстардың сарқылуымен күресудің шұғыл қажеттілігіне тап болған сайын, экологиялық таза өмір сүру кеңістігін құрудағы интерьер дизайнының рөлі барған сайын байқалады.

Бұл қозғалыстың негізінде үйлеріміз бен жұмыс орындарымызды жобалау және жиһаздау кезінде жасайтын таңдауымыз планетаға айтарлықтай әсер ететінін мойындалып жатыр. Біз таңдаған материалдардан бастап, қолданылатын өндірістік процестерге дейін интерьер дизайнының барлық аспектілері қоршаған ортаның нашарлауына ықпал етуі немесе тұрақты дамуға ықпал етуі мүмкін.

Бұл тұрақтылыққа ауысу әсіресе айқын көрінетін негізгі бағыттардың бірі-жиһаз және декор элементтерін өндіру. Дәстүр бойынша жиһаз және декор бұйымдарын өндіру ресурстарды қажет ететін тәжірибелермен және қалдықтардың жоғары деңгейімен байланысты болды. Алайда, мұндай тәжірибенің экологиялық салдары туралы алаңдаушылық күшейген сайын, салада өндірістің экологиялық таза әдістерін енгізу бойынша келісілген күш-жігер жұмсалуда.

Жиһаз бен декор өндірісінде экологиялық таза әдістерді енгізудің маңыздылығын асыра бағалау мүмкін емес. Материалдарды іздеуден бастап өндіріс пен таратуға дейінгі өндіріс процесінде қоршаған ортаға әсерді азайту арқылы интерьер дизайнерлері мен жиһаз өндірушілері ішкі кеңістіктің қоршаған ортаға әсерін азайтуда маңызды рөл атқара алады.

Сонымен қатар, жиһаз бен декор өндірісіндегі тұрақтылық қоршаған ортаға зиянды азайту ғана емес; бұл сонымен қатар ішкі кеңістіктердің эстетикалық және функционалдық аспектілерін жақсарту. Қалпына келтірілген ағаш, бамбук және қайта өңделген металдар сияқты экологиялық таза материалдар интерьер дизайнына сипат пен тереңдік қосу арқылы бірегей текстуралар мен көрнекі қызығушылықты тудырады. Сол сияқты, CNC өңдеу және 3D басып шығару сияқты экологиялық таза өндіріс процестері дизайнерлерге тұтынушыларының қажеттіліктеріне дәл сәйкес келетін арнайы бұйымдарды жасауға мүмкіндік береді.

Негізінде, жиһаз бен декор өндірісіне экологиялық таза әдістерді енгізу эстетикалық тартымдылықты, функционалдылықты және тұрақтылықты теңестіруге тырысатын интерьер дизайнына біртұтас көзқарас болып табылады. Дизайнды таңдауда тұрақтылыққа басымдық бере отырып, интерьер дизайнерлері әдемі және тартымды кеңістіктер құруға ғана емес, сонымен қатар болашақ ұрпақ үшін тұрақты әлі экологиялық тұрғыда таза болашаққа үлес қосуға мүмкіндік алады.

Зерттеу объектілері мен әдістері. Тұрақты материалдарды таңдау экологиялық таза жиһаз бен декор өндірісінің негізі болып табылады. Қоршаған ортаға әсерді азайтатын және ресурстарды үнемдеуге ықпал ететін материалдарды таңдау арқылы дизайнерлер мен өндірушілер өз өнімдерінің экологиялық зиян факторларын айтарлықтай азайта алады. Экологиялық таза материалдарды таңдаудың маңыздылығын және қол жетімді кейбір негізгі нұсқаларды қарастырдық:

1. *Қалпына келтірілген ағаш:* Жиналған немесе қайта өңделген ағаш материалдарынан алынған қалпына келтірілген ағаш бастапқы нағыз ағашқа тұрақты балама болып табылады. Ескі ғимараттар, сарайлар және көлік паллеттері сияқты көздерден ескі ағашқа жаңа өмір сыйлай отырып, дизайнерлер жаңа ағашқа деген сұранысты азайтып қана қоймайды, сонымен қатар құнды ресурстардың полигондарға түсуіне жол бермейді. Сонымен қатар, қалпына келтірілген ағаш көбінесе жиһаз бен декор элементтеріне тарих пен шынайылық сезімін қосатын ерекше сипатқа ие.

2. *Бамбук:* Бамбук өзінің жылдам өсу қарқынымен және қалпына келтіретін қасиеттерімен танымал, бұл оны жиһаз бен декор өндірісі үшін ең тұрақты материалдардың біріне айналдырады. Тез өсетін ағаш болғандықтан, бамбукты бірнеше жыл ішінде жинауға болады, ал ағаштардың жетілуіне ондаған жылдар қажет. Сонымен қатар, бамбук өсіру үшін ең аз су мен пестицидтер қажет, бұл оны өте тұрақты таңдау етеді. Бамбуктың әмбебаптығы мен беріктігі оны еден мен жиһаздан тоқыма бұйымдары мен сәндік декорларға дейін әртүрлі салаларда қолдануға мүмкіндік береді. [1]

3. *Қайта өңделген металдар:* Алюминий, болат және мыс сияқты қайта өңделген металдар кендерден алынатын бастапқы металдарға тұрақты балама болып табылады. Металдарды қайта өңдеу табиғи ресурстарды сақтап қана қоймайды, сонымен қатар бастапқы металл өндірісімен салыстырғанда айтарлықтай аз энергияны қажет етеді. Жиһаз бен декордағы қайта өңделген металдарды пайдалана отырып, дизайнерлер көмірқышқыл газының шығарындыларын азайтуға және шектеулі ресурстарды сақтауға үлес қоса алады. Сонымен қатар, алюминий және болат сияқты металдар жоғары беріктікке ие және оларды шексіз қайта өңдеуге болады, бұл айналмалы экономика принциптерін сақтауға ықпал етеді.

4. *Табиғи талшықтар:* Органикалық мақта, қарасора, зығыр және джут сияқты табиғи талшықтар олардың тұрақтылығы мен биологиялық ыдырау қабілеті үшін бағаланады. Бұл талшықтар жаңартылатын өсімдік көздерінен алынады және синтетикалық баламалармен салыстырғанда аз химиялық заттарды қажет етеді. Табиғи талшықтардан жасалған тоқыма бұйымдарына артықшылық бере отырып, дизайнерлер топырақты сауықтыруға және биоәртүрлілікті сақтауға ықпал ете отырып, өз өнімдерінің қоршаған ортаға әсерін азайта алады. Сонымен қатар, табиғи талшықтардан жасалған тоқыма бұйымдары тыныс алуды, жайлылықты және тактильді байлықты қамтамасыз етеді, бұл интерьерді сенсорлық қабылдауды жақсартады. [2]

Экологиялық артықшылықтар: Жиһаз және декор өндірісінде тұрақты материалдарды пайдалану қоршаған ортаға көптеген артықшылықтар береді. Біріншіден, бұл шикізатты

өндіру мен өңдеу қажеттілігін азайту арқылы шектеулі табиғи ресурстарды сақтауға көмектеседі. Екіншіден, ол өндіріс процестеріне байланысты көмірқышқыл газының шығарындылары мен энергия шығынын азайтады, осылайша саланың климаттың өзгеруіне қосқан үлесін азайтады. Сонымен қатар, қайта өңделген материалдарды пайдалану арқылы айналмалы экономика принциптерін ілгерілету ресурстарды пайдалану мен қалдықтардың пайда болу циклін жабуға көмектеседі, бұл тұрақты және өміршең экономиканы қалыптастыруға ықпал етеді. Жиһаз және декор элементтерін өндіруде экологиялық таза материалдарды пайдалану интерьер дизайнның тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін үлкен маңызға ие. Қайта өңделген ағаш, бамбук, қайта өңделген металдар және табиғи талшықтар сияқты материалдарды таңдау арқылы дизайнерлер қоршаған ортаға әсерді азайтатын және тұрақты болашаққа ықпал ететін әдемі және функционалды заттарды жасай алады. Материалдарды мұқият таңдау арқылы жиһаз және декор индустриясы экологиялық ұтымдылықты ілгерілетуде және дизайндағы тұрақты даму мәдениетін қалыптастыруда шешуші рөл атқара алады.

Қайта өңдеу және қайта пайдалану: тұрақты дизайн үшін ресурстарды жандандыру.

Соңғы жылдары велосипедпен жүру және қайта өңдеу бірегей, экологиялық таза жиһаз бен декор элементтерін жасаудың тиімді стратегияларына айналды. Бұл әдістер пайдаланылған материалдар мен лақтырылған заттарды Функционалды және эстетикалық тартымды интерьер элементтеріне айналдыруды қамтиды, бұл қалдықтарды азайту және ресурстарды үнемдеу үшін шығармашылық шешім ұсынады.

Шығармашылық пен ресурстарды қажет етудің көрінісі: Дизайнерлер мен қолөнершілер өздерінің шығармашылығы мен тапқырлығын пайдалана отырып, тасталған заттардың әлеуетін жаңа тәсілдермен елестете алады, тұрақты дизайнға бай мүмкіндіктер ашады. Қалпына келтірілген ағаштан және ескі жиһаз жақтауларынан, лақтырылған металл сынықтары мен көне тоқыма бұйымдарына дейін кез келген материалды ойластырылған дизайн мен шеберліктің арқасында бірегей және құнды затқа айналдыруға болады.

Тұрақты дизайнның шабыттандыратын мысалдары: Дүние жүзіндегі көптеген дизайнерлер мен қолөнершілер өнер мен функционалдылық арасындағы шекараны бұлдырататын тұрақты дизайнның шабыттандыратын мысалдарын жасай отырып, қайта өңдеу және қайта пайдалану саласындағы ізашарлар болып табылады. Мысалы, кейбір дизайнерлер қалпына келтірілген ағашты құтқарылған сарай есіктерінен жасалған кофе үстелдері немесе бөлшектелген паллеттерден жасалған асхана орындықтары сияқты керемет жиһаздарға қайта өңдеуге маманданған. Басқалары ескі өндірістік жабдықты, мысалы, ескі зауыттық берілістер мен шкивтерді, интерьерге сипат пен тарих беретін жарқын шамдарға немесе сәндік екпіндерге айналдырады.

Қоғамдық бастамалар: Жеке дизайнерлер мен қолөнершілерден басқа, қайта өңдеу мен қайта өңдеуді тұрақты дизайнның өміршең шешімдері ретінде ілгерілетуде қоғамдық бастамалар маңызды рөл атқарады. Бұл бастамалар көбінесе дизайнерлер, қолөнершілер және жергілікті қауымдастықтар арасындағы қоқысқа тасталған жиһаз, архитектуралық қоқыс және өндірістік қалдықтар сияқты материалдарды жинау және қайта пайдалану үшін ынтымақтастықты қамтиды. Қауымдастық мүшелерінің ұжымдық шығармашылығы мен дағдыларын пайдалана отырып, бұл бастамалар қалдықтарды азайтуға ғана емес, сонымен қатар қоғамдастық үшін мақтаныш сезімін қалыптастырады және оның мүмкіндіктерін арттырады.[3]

Ағартушылық жұмыс және хабардарлықты арттыру: Қайта өңдеу және қайта пайдалану тәжірибесін одан әрі ілгерілету үшін ағартушылық жұмыс пен хабардарлықты арттыру үлкен маңызға ие. Тұрақты дизайнның құндылығын көрсететін және қайта өңдеу техникасы бойынша практикалық оқытуды қамтамасыз ететін семинарлар, көрмелер және білім беру бағдарламалары адамдарды жиһаз бен декор бұйымдарын өндіруге жасыл көзқараспен қарауға шабыттандыруы мүмкін. Тұтынушылық өмір салтының экологиялық салдары және проблеманы шешу ретінде қайта өңдеу мүмкіндіктері туралы хабардарлықты арттыру арқылы

бұл бастамалар адамдарға саналы таңдау жасауға және тұрақты өмір салтын сақтаушы болуға мүмкіндік береді.[4]

Биофильді дизайн және табиғатпен интеграция: табиғатпен байланыс арқылы әл-ауқатты арттыру.

Биофилия тұжырымдамасына негізделген биофильді дизайн адамның табиғатпен туа біткен байланысын мойындайды және табиғи әлем элементтерін қоршаған ортаға енгізуге тырысады. Осы байланысты нығайта отырып, биофилиялық дизайн үй-жайлардағы адамдардың әл-ауқатын жақсартуға, өнімділігін арттыруға және жалпы қанағаттануға бағытталған.

Биофильді дизайн - интерьердегі табиғат сезімін оятуға бағытталған бірқатар стратегияларды қамтиды. Бұл стратегиялар өсімдіктер мен табиғи материалдарды пайдалану сияқты тікелей қабылдауды да, табиғи үлгілерге еліктеу сияқты жанама қабылдауды да қамтуы мүмкін. Табиғатпен әртүрлі жолдармен әрекеттесу арқылы биофильді дизайн адамдардың эволюциялық тарихына және туа біткен қалауға сәйкес келетін ортаны құруға тырысады.[5]

Табиғи элементтерді қосу: Биофильді дизайнның негізгі принциптерінің бірі-интерьерге табиғи элементтерді қосу. Ол әртүрлі формада болуы мүмкін - ағаш пен тас сияқты табиғи материалдарды пайдаланудан бастап тірі өсімдіктер мен су объектілерін біріктіруге дейін. Мысалы, дизайнерлер табиғи атмосфераны үйге әкелу және онымен байланыс сезімін қалыптастыру үшін отырғызылған ағаштар, тас қабырғалар және жабық бақтар сияқты биофильді элементтерді пайдалана алады.

Биофильді дизайнның артықшылықтары: Зерттеулер көрсеткендей, биофильді дизайн тұрғындар үшін көптеген артықшылықтарға ие болуы мүмкін, соның ішінде стрессті азайту, көңіл-күйді жақсарту және когнитивті өнімділікті арттыру. Табиғатқа және табиғи элементтерге қол жетімділікті қамтамасыз ете отырып, биофильді интерьерлер релаксацияға, шығармашылыққа және жалпы әл-ауқатқа қолайлы жағдай жасауға көмектеседі. Сонымен қатар, биофильді дизайн жұмыс және оқу ортасындағы өнімділік пен тиімділіктің жоғарылауымен байланысты болып, бұл оның адам тәжірибесінің әртүрлі аспектілеріне оң әсер ету әлеуетін көрсетеді.

Жағдайлық зерттеулер және мысалдар: Биофильді дизайнның көптеген мысалдарын бүкіл әлемдегі экологиялық таза интерьерлерден табуға болады. Мысалы, кеңселер қызметкерлердің денсаулығы мен өнімділігіне ықпал ететін ортаны құру үшін жасыл қабырғалар мен табиғи жарық сияқты биофильді элементтерді қамтуы мүмкін. Сол сияқты, қонақүй орындарында жайлылық пен тыныштық сезімін тудыратын жылы және тартымды кеңістіктер жасау үшін табиғи материалдар мен текстураларды пайдалануға болады.

Болашақ бағыттар мен мүмкіндіктер: Биофильді дизайнның артықшылықтары туралы хабардарлық артқан сайын, оның тұрғын үй интерьерлерінен бастап медициналық мекемелер мен білім беру мекемелеріне дейін әртүрлі контексттерде қолданылуын зерттеуге қызығушылық артып келеді. Дизайнерлер сонымен қатар табиғатты интерьерге біріктірудің инновациялық әдістерімен тәжірибе жасайды, мысалы, виртуалды шындық пен иммерсивті тәжірибе арқылы. Биофильді дизайн принциптеріне басымдық беруді жалғастыра отырып, дизайнерлер әдемі көрсетіп қана қоймай, сонымен қатар табиғи әлеммен байланыстың терең сезіміне ықпал ететін интерьерлер жасай алады.[6]

Энергия тиімділігі және ақылды дизайн: интерьер кеңістігінің максималды тұрақтылығы.

Тұрақты интерьер дизайнын іздеуде энергия тиімділігі қоршаған ортаға әсерді азайтуда және жауапты тұтынуды ынталандыруда шешуші рөл атқарады.[7] Энергияны үнемдейтін жарықтандыруды, тұрмыстық техниканы және интеллектуалды технологияны интерьерге біріктіру арқылы дизайнерлер пайдаланушылардың жайлылығы мен ыңғайлылығын арттыра отырып, энергияны тұтынуды айтарлықтай азайта алады.

1. Жарықдиодты жарықтандыру шешімдері: Жарықдиодты жарықтандыру (LED) дәстүрлі қыздыру және флуоресцентті шамдармен салыстырғанда айтарлықтай энергия

үнемдеу мен беріктікті қамтамасыз ете отырып, ішкі жарықтандыруды өзгертті. Экологиялық таза интерьер дизайнында жарықдиодты жарықтандыру энергия тиімділігіне, ұзақ қызмет ету мерзіміне және әмбебаптығына байланысты кеңінен қолданылады. Мысалы, Нью-Йорктегі Empire State Building ғимаратында дәстүрлі жарықтандыру жүйесі энергияны үнемдейтін жарықдиодты шамдармен ауыстырылған ауқымды жарықтандыру жаңартулары болды. Нәтижесінде, таңғажайып тартымдылық жарықтандыруға энергия шығынын шамамен 65% - ға қысқартты, бұл жарықдиодты технологияның ауқымды үй-жайлардың энергия тиімділігіне айтарлықтай әсерін көрсетті.

2. Энергияны үнемдейтін құрылғылар: Тұрғын үйлерде де, коммерциялық интерьерлерде де энергияны үнемдейтін құрылғыларды таңдау энергияны тұтыну мен пайдалану шығындарының айтарлықтай төмендеуіне әкелуі мүмкін. Мысалы, Сизтлдегі (Вашингтон) алты қабатты Bullitt Center кеңсе ғимараты әлемдегі ең тұрақты коммерциялық ғимараттардың бірі ретінде танылған, жоғары өнімді жылыту, желдету және ауаны баптау (HVAC) жүйелерін, энергияны үнемдейтін жарықтандыруды басқару жүйелерін және суды үнемдейтін шамдарды қоса алғанда, энергияны үнемдейтін құрылғылар мен жүйелердің тұтас ауқымын пайдаланады. Құрылғыларды таңдау кезінде энергия тиімділігіне басымдық берілгендіктен, Bullitt Center жылына қанша энергия тұтынса, сонша энергия өндіріп, нөлдік қуат тұтынуға қол жеткізді.

3. "Ақылды үй" интеграциясы: "Ақылды үй" технологиясының пайда болуы ішкі энергияны басқару мен энергияны үнемдеудің жаңа мүмкіндіктерін ашты. Nest Learning Thermostat сияқты ақылды термостаттар пайдаланушылардың қалауын зерттейді және температура параметрлерін автоматты түрде реттейді, қуат тұтынуды оңтайландырады және жайлылықты сақтайды. Сол сияқты, Philips Hue сияқты ақылды жарықтандыру жүйелері пайдаланушыларға қажетсіз қуат тұтынуды азайту арқылы жарықтандыру деңгейі мен кестесін қашықтан басқаруға мүмкіндік береді. Сонымен қатар, интеллектуалды датчиктер мен автоматтандырылған басқару жүйелерін жиһаз бен декор элементтеріне біріктіруге болады, бұл жұмыс пен табиғи жарық деңгейіне байланысты қуат тұтынуды оңтайландырады. Мысалы, голландиялық дизайнер Тьерд Венховеннің Living Light Table үстелінде қоршаған ортаның жарығына байланысты жарықдиодты үстел шамдарының жарықтығын реттейтін, энергия шығынын азайтатын және функционалды жарықтандыруды қамтамасыз ететін кіріктірілген сенсорлар бар.

4. Пассивті дизайн стратегиялары: Табиғи жылыту, салқындату және жарықтандыру әдістеріне негізделген пассивті дизайн стратегиялары экологиялық таза интерьер дизайнының тағы бір негізгі аспектісі болып табылады. Мысалы, стратегиялық орналастырылған терезелер мен жарық шамдары сияқты күндізгі жарықтандыру әдістері жасанды жарықтандыру қажеттілігін азайта отырып, табиғи жарықтың енуін барынша арттыра алады. Сол сияқты, жылу массасы және табиғи желдету сияқты пассивті жылыту және салқындату стратегиялары механикалық жылыту, желдету және кондиционерлеу жүйелеріне жүгінбестен бөлме температурасын реттеуге көмектеседі. Жоғарыда аталған буллит орталығы табиғи желдету, күндізгі жарық және жоғары тиімді әйнек сияқты пассивті дизайн стратегияларын қолданады, бұл энергияны тұтынуды азайтуға және адамдарға жайлылықты арттыруға мүмкіндік береді.

Зерттеу нәтижелері. Қорытындылай келе, жиһаз бен декор өндірісіне тұрақты әдістерді біріктіру сау, экологиялық саналы тұрғын үй-жайларды құру үшін өте маңызды екенін атап өткен жөн. Экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ететін әдістер мен материалдарды зерттеу интерьер дизайны бізді қоршаған кеңістіктің сұлулығын көрсетуге де, экологиялық ахуалдарды азайтуға да қабілетті екенін көрсетті.

1. Тұрақты дизайн принциптері: тұрақты дизайн принциптерін ұстану арқылы интерьер дизайнерлері өз жобаларының қоршаған ортаға әсерін айтарлықтай төмендете алады. Экологиялық таза материалдарды таңдаудан бастап энергияны үнемдейтін технологияларды енгізуге дейінгі әрбір шешім қоршаған ортаға ұқыпты қарау басымдық болып табылатын кеңістікті құруға ықпал етеді.

2. Денсаулық және әл-ауқат: экологиялық мәселелерден басқа, тұрақты интерьер дизайны тұрғындардың денсаулығы мен әл-ауқатын жақсартуда маңызды рөл атқарады. Зиянды химиялық заттардың әсерін азайту, ішкі ауаның сапасын жақсарту және биофильді элементтерді енгізу арқылы дизайнерлер физикалық және психикалық денсаулықты жақсартатын кеңістіктер жасай алады.[8]

3. Этикалық ойлар: этикалық еңбек нормалары мен экологиялық жауапкершілік басым болатын брендтер мен өндірушілерді қолдай отырып, тұтынушылар саладағы оң әлеуметтік және экологиялық өзгерістерге үлес қоса алады.

4. Қоғамға қатысу: қоғамдық бастамалар мен білім беру бағдарламалары дизайнерлік қоғамдастықта және одан тыс жерлерде тұрақты дамуды ілгерілетуде маңызды рөл атқарады. Ынтымақтастықты, білім алмасуды және тұрақты дизайн тәжірибесінің маңыздылығы туралы хабардарлықты арттыру арқылы біз оң әрекеттерге шабыттандырып, мағыналы өзгерістерді ынталандыра аламыз.

5. Таңдауды кеңейту: тұтынушылар ретінде біз тұрақты өнімдер мен тәжірибелерге сұранысты ынталандыра аламыз. Жиһаз бен декорды таңдағанда экологиялық таза нұсқаларға артықшылық бере отырып, біз этикалық және экологиялық тәжірибеге берілген брендтер мен дизайнерлерді қолдай аламыз, бұл экологиялық таза баламаларға нарықтық сұранысты ынталандырады.

Негізінде, экологиялық таза интерьер дизайны тек тренд емес, адамдардың да, планетаның да денсаулығы мен әл-ауқатына басымдық беретін кеңістіктерді құруға түбегейлі ауысу болып табылады. Экологиялық таза әдістерді қолдана отырып, дизайнерлер мен тұтынушылар кейінгі ұрпақ үшін тұрақты болашақты қалыптастыруда шешуші рөл атқара алады. Интерьер дизайнындағы тұрақтылықтың маңыздылығы туралы ойлана отырып, өмір сүру кеңістігін жобалау кезінде қандай таңдау жасайтынымызды есте ұстайық. Дизайнерлер, тұтынушылар немесе қолдаушылар болсын, әрқайсымыз саладағы тұрақты дамуды ілгерілетуде рөл атқаруымыз керек.

Әдебиеттер

1. N. Thi Bich Vân, «Bamboo - the eco-friendly material – one of the material solutions of the sustainable interior design in Viet Nam», *MATEC Web Conf.*, т. 193, с.
2. Technical University of Moldova и A. Munteanu, «ECO-DESIGN. FURNITURE MADE OF RECYCLING MATERIALS – A NEW CONCEPT FOR THE CONTEMPORAN DESIGN», *JSS*.
3. B. Bielek и M. Bielek, «Environmental Strategies for Design of Sustainable Buildings in Technique of Green Eco-Architecture», *Journal of Civil Engineering and Architecture*.
4. T. Shahsavari, V. Kubeš, и D. Baran, «Willingness to pay for eco-friendly furniture based on demographic factors», *Journal of Cleaner Production*, т. 250, с.
5. N. Wijesooriya и A. Brambilla, «Bridging biophilic design and environmentally sustainable design: A critical review», *Journal of Cleaner Production*, т. 283, с.
6. L. Sorrento, «A Natural Balance: Interior Design, Humans, and Sustainability», *Journal of Interior Design*.
7. L. Dennis, *Green Interior Design*. Simon and Schuster, 2010.
8. E. Metwally, «Use Energy Efficiency, Eco-Design, and Eco-Friendly Materials to Support Eco-Tourism», *Journal of Power and Energy Engineering*.

Н.Н. Бұхарбай

Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Астана қаласы, Қазақстан

**ИННОВАЦИЯЛЫҚ КОРПУСТЫҚ ЖИҢАЗДЫ ЖОБАЛАУ МЕН ӨНДІРУГЕ
ЭКОДИЗАЙНДЫ ИНТЕГРАЦИЯЛАУ: ЭСТЕТИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ФУНКЦИОНАЛДЫ
ӨНІМДЕРДІ ҚҰРУДЫҢ ТҰРАҚТЫ ТӘСІЛДЕРІ.**